

สรุปการเสวนาวิชาการ

เรื่อง “ประเด็นท้าทายของโลกกับความร่วมมือของท้องถิ่น : บูรณาการเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
กับนโยบายสาธารณะและปฏิบัติการทางสังคม”

เมื่อวันที่ ๑๗ - ๑๘ กันยายน ๒๕๖๑

ณ ห้องออดิทอเรียม โรงแรมเซ็นทรา บายเซ็นทาราคูณีย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

.....

โครงการดังกล่าวจัดโดยคณะกรรมการติดตามและขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบาย
รัฐบาลเชิงพื้นที่ (อกขร. พื้นที่) โดยมี รมต.นร. (นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล) เป็นประธานในพิธี และมี ประธาน อกขร.
พื้นที่ กรรมการยุทธศาสตร์ชาติ กรรมการปฏิรูปประเทศ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ผู้แทนองค์กรภาครัฐ
ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และผู้ที่มีความสนใจเข้าร่วมการประชุมโดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. วัตถุประสงค์การเสวนา

- ๑) เพื่อร่วมกันทบทวนสถานการณ์และชุดความรู้ที่มีต่อประเด็นท้าทายใหม่ ๆ เรื่องความ
ไม่ยั่งยืนที่ต้องเผชิญ
- ๒) เพื่อเรียนรู้ร่วมกันถึงประสบการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะของต่างประเทศ ในการเชื่อมโยง
นโยบายให้ตอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ๓) เพื่อแผ้วถางทางเดินร่วมกันไปสู่ (pave the way towards) การเรียนรู้ทางนโยบาย
ที่สร้างสรรค์ในเรื่องของการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ๔) เพื่อถอดรหัสแนวปฏิบัติจากระดับพื้นที่เพื่อแสวงหาโอกาสร่วมกันในการขับเคลื่อน
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนจากล่างขึ้นบน เพื่อข้ามให้พ้นกลไกและวัฒนธรรมนโยบายแบบเหมารวมจากด้านบน
ลงมาแบบเดิม

๒. สาระสำคัญของการสัมมนา

๑) นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล รมต.นร. ประธานในพิธีได้เปิดงานการเสวนา พร้อมทั้งมีปาฐกถา
พิเศษโดยมีสาระสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างพลวัตของโลกและการพัฒนา ผลพวงจาก
แนวทางการพัฒนาในอดีตที่ไม่คำนึงผลกระทบเชิงลบส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ขาดความสมดุล ไม่ยั่งยืน
และปราศจากความสุขที่แท้จริง ด้วยเหตุนี้องค์การสหประชาชาติจึงได้จัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
หรือ Sustainable Development Goals (SDGs) เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและสมดุลและสามารถใช้เป็น
กรอบทิศทางการพัฒนาของโลกขึ้น ส่งผลให้ประเทศไทยเริ่มทบทวนแนวทางการพัฒนาเพื่อให้เกิดความสมดุล
และประโยชน์สุขแก่ประชาชนอย่างแท้จริง

เพื่อให้เกิดการบรรลุเป้าหมายของ SDGs อย่างเป็นทางการ รัฐบาลจึงได้พิจารณา
กำหนดแนวทางสนับสนุนการกำหนดนโยบายสาธารณะและปฏิบัติการทางสังคมให้สามารถบรรลุเป้าหมาย

ของ SDGs ได้ ผ่านกลไกการลงพื้นที่โดยคาดหวังให้มีการติดตามการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล และข้อสั่งการ นายกรัฐมนตรีในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยสาเหตุของปัญหาในแต่ละพื้นที่ จุดเด่น หรือศักยภาพที่มี แนวโน้มในการพัฒนา รวมถึงพิจารณาข้อเสนอแนะทางในการส่งเสริม สนับสนุนในพื้นที่ดังกล่าวเกิดความเข้มแข็ง ที่แท้จริง อาทิ การลงพื้นที่ ณ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาความยากจนมาอย่างต่อเนื่อง ยาวนาน แต่ผลจากการลงพื้นที่ดังกล่าวทำให้ได้เห็นศักยภาพและแนวโน้มการพัฒนาในพื้นที่ ซึ่งมีศักยภาพ ด้านการท่องเที่ยว รัฐบาลจึงได้ส่งเสริมให้มีสายการบินบินตรงถึงจังหวัดแม่ฮ่องสอน นอกจากนี้จังหวัดแม่ฮ่องสอน ยังมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ บุกที่สามารถขยายผลต่อยอดการส่งเสริมผลิตภัณฑ์บุกเพื่อสร้างรายได้และมูลค่าเพิ่ม ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ด้วยเหตุนี้ภาครัฐจึงมีความคาดหวังในการดำเนินนโยบายส่งเสริมการผลิต การแปรรูป และ การส่งออกผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเพื่อบรรเทาปัญหาความยากจนภายในพื้นที่ หากการลงพื้นที่จะทำให้ภาครัฐ เข้าใจบริบทและความต้องการในพื้นที่อย่างแท้จริง ทั้งนี้ รัฐบาลสามารถบูรณาการเพื่อกำหนดนโยบายอย่างเป็น รูปธรรมได้ผ่านการสนับสนุนจากกลไกคณะกรรมการต่าง ๆ ในระดับชาติ ส่งผลให้แต่ละพื้นที่จะได้รับการพัฒนา อย่างเหมาะสมและสามารถแก้ปัญหาได้อย่างตรงประเด็นเพื่อให้เกิดความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยในปัจจุบันได้เกิดนโยบายในลักษณะดังกล่าวมากมาย อาทิ โครงการโรงเรียนดีประจำตำบล โครงการกองทุน ผู้นำชุมชน โครงการบ้านมั่นคง เป็นต้น นอกจากนี้นโยบายที่เกิดขึ้นจากการลงพื้นที่อาจสามารถนำแนวทางการพัฒนาในบางพื้นที่มาเป็นแนวทางการพัฒนาต้นแบบให้กับพื้นที่อื่นได้

๒) ความรู้ทางสังคมเพื่อรับมือกับบริบทโลกที่เปลี่ยนแปลง ศาสตราจารย์สุริชัย หวันแก้ว กล่าวถึงการพัฒนายังยืนต้องเป็นการพัฒนาที่มีความสอดคล้องกันทั้งบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้การประสานความร่วมมือร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจ ซึ่งก่อให้เกิดการสร้าง กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและนำมาสู่การส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เพื่อให้เกิดกระบวนการ เปลี่ยนแปลงทางสังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม การสร้างธรรมาภิบาลในภาคส่วนต่าง ๆ รวมถึงการสร้างเชื่อมโยง ทางการรับรู้และความร่วมมือทั้งในรูปแบบ vertical และรูปแบบ horizontal ด้วย ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะ ดังกล่าวนี้นับเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการขับเคลื่อนการพัฒนาในบริบทท้องถิ่นที่เป็นปัจจัยสำคัญ ที่สามารถต่อยอดให้เกิดการขับเคลื่อนนโยบายระดับชาติได้

๓) วาระโลก ประเทศ ท้องถิ่น: ความสอดคล้องทางนโยบาย โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์อรอร ภูเจริญ ได้กล่าวถึงปัญหาและความท้าทายในการสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในบริบทระดับพื้นที่ และบริบท ระดับประเทศ คือ ข้อจำกัดด้านการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐ กล่าวคือในปัจจุบันหน่วยงาน ภาครัฐมีลักษณะมุ่งไปที่การดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และพันธกิจของหน่วยงาน จึงทำให้การประสาน ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานค่อนข้างน้อย อันส่งผลให้การพัฒนาไม่มีความเชื่อมโยงกัน รวมถึงผลลัพธ์ของ นโยบายอาจไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริงได้ เนื่องจากแนวทางการกำหนดนโยบายมีลักษณะ Top-Down ซึ่งหลายนโยบายไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ได้ ด้วยเหตุนี้การสร้างกลไก หรือแนวทางการบูรณาการความร่วมมือทั้งในระดับระหว่างหน่วยงาน การนำนโยบายไปปฏิบัติที่สอดคล้องกันของ ส่วนราชการท้องถิ่น ภูมิภาคและส่วนกลางถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างมากต่อการสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน